

© 2019 by Editura Adenium

Această carte este protejată prin legile copyrightului. Reproducerea, multiplicarea, punerea la dispoziția publică, precum și alte fapte similare efectuate fără permisiunea deținătorului copyrightului constituie încălcări legislative cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc în conformitate cu legile în vigoare.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

IKEDA, DAISAKU

Și tu poți schimba lumea, Daisaku Ikeda, Iași: Editura Adenium 2019

ISBN: 978-606-742-326-6

Cuvânt

DAISAKU IKEDA

Dorința de pace, de libertate personală și familială, de
trăgând o viață sigură și a siguranței și a
te împărtășite de oamenii de pretutindeni. În
pe lumea asta care să nu-și plângă fiul căsătorit.

Și totuși, istoria omenirii a fost plină fără încetare de
crearea războaielor și de suferință fără sens. În
pofida tuturor eforturilor, în care s-au vărsat sânge și lacrimi,
omul nu a reușit încă să se descurce de război
și răi.

Cum am putea, asadar, schimbăm direcția în
purtie, conflictul și războiul să rămână din viața
omului?

ȘI TU POȚI SCHIMBA LUMEA

Am scris această carte în timpul
unor călătorii în Japonia, a cărei scriere a fost
de fapt a vieții mele.

Îmi este imposibil să-mi imaginez faptul că oamenii
s-au născut pe lumea asta ca să se urască și să se răde, că
unul altora. Acum, mi s-a părut că, întrucât este extrem de im-
portant să ne reînnoim credința în potențialul nemărginit
al umanității și să scoatem la iveală capacitatea noastră de
a face pace.

Războiul este o boală care, de-a lungul timpului, doborâse
de oameni și de civilizații. Aceasta este pro-
prietatea, adevărata misiune, care i s-a încredințat ființei
umane - în special, ființei tinere care trăiește în ziua de azi.

Am scris această carte întrucât cred că este
o misiune de încredințat care poate să schimbe
lumea.

variante în limba română

dintre dumneavoastră – ca tineri, ca generație în formare – să-și însușească această misiune cu mare energie și curaj. Acolo într-adevăr percep lumina unei speranțe nelimitate. Cu această mare speranță și așteptare vă împărtășesc încredințarea mea că: **Stă în puterea ta să schimbi lumea.**

Eseurile din această carte înregistrează impresiile și punctele mele de vedere sincere pe care le-am dobândit din întâlnirile și dialogurile cu unii dintre cei mai importanți gânditori ai lumii. Nimic nu mi-ar putea aduce mai multă bucurie decât faptul ca această carte simplă să servească drept sursă de inspirație tinerilor cititori care vor plăsmui lumea secolului XXI.

Daisaku Ikeda

Președinte, Soka Gakkai International

26 ianuarie 2002

Tabla de materii

Cuvânt înainte	5
Curajul nonviolentei	9
O punte între civilizații: răposatul Torao Kawasaki	18
Un alt mod de a vedea lucrurile	29
Nu mai ucideți!	38
Religia există pentru a face pace	50
Inima este încă închisă față de lume?	58
Bibliografie	68

Curajul nonviolenței

Nu vreau jucării sau ciocolată. Tot ce vreau este pace și libertate. Oameni ai Europei, oameni ai lumii, vă rog descoperiți umanismul din inima voastră și puneți capăt războiului!

– O tânără fată din fosta Iugoslavie

Vizitam Raj Ghat unde Mahatma Gandhi, părintele independenței indiene, a fost incinerat.

Undeva o pasăre cânta. În pădurea din apropiere, verușele țopăiau prin tufișurile de un verde luxuriant.

Zona era un mare și bine-îngrijit altar al nonviolenței.

Mi-am plecat capul un timp și am așezat florile pe lespedea neagră de piatră a monumentului închinat lui Gandhi.

Mi-am îndreptat gândurile spre spiritul luminos al lui Gandhi. M-am gândit la lupta fără de sfârșit pentru stingerea focarelor de ură, cu ajutorul apei izvoarelor de iubire față de omenire.

Și m-am gândit cât de singur a fost în această încercare.

„De partea cui ești?”

„Gandhi ne îndeamnă să nu ne răzbunăm pe musulmani! Cum poate fi de partea lor? Nu se poate! Mi-au ucis familia, inclusiv pe fiul meu în vârstă de cinci ani!”

Ne spune să îndurăm pur și simplu atacurile din partea hindușilor? Ce ridicol! Nu știe ce-am pățit noi, musulmanii, din cauza lor în toți acești ani? În definitiv și Gandhi e hindus, nu-i așa?”

Bătrânul înțelept călătorea peste tot, pe ori unde hindușii și musulmanii se încleștau în conflicte sângeroase și represalii. Îi îndemna să pună capăt uciderilor. Dar oamenii, înnebuniți de ură, nu-l ascultau. Îl alungau, considerându-i încercările de reconciliere drept ipocrite sau mai rău. Îi cereau să le spună de partea cui este.

Dar el nu era de partea nimănui. Și, în același timp, era de ambele părți. Pentru el toți oamenii îi erau frați și surori. Cum putea el să stea deoparte ca un martor tăcut al măcelărilor reciproce?

Gandhi a declarat că ar fi fost gata să se lase tăiat în două dacă asta era ceea ce voiau oamenii, dar nu să îngăduie ca India să fie sfâșiată în două. Ce bine, voia el să știe, ar fi putut veni din ură? Dacă urii i se răspunde cu ură, aceasta nu poate decât să se înrădăcineze mai adânc și să se răspândească.

Închipuiți-vă că cineva vă dă foc la casă și vă răzbunați dându-i foc casei lui, în curând întregul oraș va fi în flăcări! Punându-i foc casei atacatorului nu vă va aduce casa înapoi. Violența nu rezolvă nimic. Răzbunându-te nu-ți faci rău decât ție.

Dar, indiferent cât de mult ar fi îndemnat Gandhi oamenii să asculte vocea rațiunii, focarele urii erau stârnite. Prea mulți oameni suflau în foc, în vreme ce Gandhi era unul singur.

Focul nu poate stinge focul

În 20 ianuarie 1948 – de fapt cu zece zile înainte de a fi fost asasinat – o bombă artizanală i-a fost aruncată lui Gandhi în timp ce participa la o adunare. Acest act de terorism a fost făcut de un tânăr hindus. Din fericire, bomba nu și-a atins ținta și Gandhi a supraviețuit.

Tânărul a fost arestat.

A doua zi, mai mulți aderenți ai credinței sikh au luat legătura cu Gandhi și l-au asigurat că inculpatul nu este sikh.

Gandhi i-a dojenit, spunându-le că acest lucru nu avea nicio importanță pentru el dacă atacatorul era sikh, hindu sau musulman.

Oricine ar fi făptașul, îi doresc binele, a spus el.

Gandhi a explicat că tânărul a fost învățat să-l considere drept dușman al cauzei hindu, că ura i-a fost implantată în inimă. Tânărul a crezut ceea ce a fost învățat și era atât de disperat și de lipsit de orice nădejde, încât a considerat violența drept unică posibilitate.

Gandhi simțea numai milă față de tânăr. Chiar i-a spus șefului poliției, care era indignat, să nu îl hărțuiască pe atacatorul său, ci să facă un efort să-l aducă la gânduri și acțiuni drepte.

Aceasta a fost întotdeauna abordarea lui. Nimeni nu avea oroare de violență mai mult decât Gandhi. În același timp, nimeni nu cunoștea mai profund faptul că violența nu poate fi înfrântă decât prin nonviolență.

Așa cum focul este stins cu ajutorul apei, ura nu poate fi înfrântă decât prin iubire și compasiune. Unii l-au criticat pe Gandhi pentru menajarea teroristului. Alții i-au disprețuit convingerile, considerându-l sentimental și nerealist, cu o viziune oarbă.

Gandhi a fost singur.

Mulți îl venerau, dar puțini erau aceia care îi împărtășeau credința. Pentru Gandhi, nonviolența însemna o iubire care se revărsa asupra întregii umanități, o cale a vieții care izvora din esența ființei sale. Aceasta făcea posibilă viața; fără ea, nu ar fi putut trăi nicio clipă. Dar, pentru mulți dintre adepții săi, nonviolența era pur și simplu o strategie politică, o tactică pentru cucerirea independenței Indiei față de Marea Britanie.

Gandhi a fost singur.

Cu cât își urma mai sincer convingerile religioase, cu atât mai mare era iubirea sa față de umanitate. Iubirea aceasta făcea cu atât mai imposibilă, pentru el, ignorarea realităților politice care plămădeau viața oamenilor. În același timp,

contactul cu aceste realități politice îi întăreau convingerea că nimic nu este mai important decât iubirea pentru umanitate pe care o poate inspira credința religioasă.

Aceasta îl plasa, oricum, în postura de a fi denunțat atât de personalitățile religiei, care îi vedeau implicarea sa în lumea ticăloasă a politicii drept mână de ambiții personale, cât și de liderii politici care îl considerau neștiutor și naiv.

Dat fiind că urma calea de mijloc, adevărata cale a umanității care caută reconcilierea presupuselor contradicții, convingerile și acțiunile sale păreau tendențioase pentru cei aflați la extreme.

A pune capăt terorismului

Atacurile de la 11 Septembrie împotriva Statelor Unite au fost sălbatice dincolo de orice cuvinte. Prieteni de-ai noștri și membri ai SGI (Soka Gakkai International) s-au aflat printre victime. Atacurile au provocat o revulsie universală și o dorință din toată inima ca astfel de măceluri să nu mai aibă loc.

Pentru ce vină au fost uciși acești oameni nevinovați? Nu există nicio rațiune posibilă, nimic care să justifice un astfel de act. Chiar dacă, așa cum s-a constatat, făptașii au considerat că acționează în baza credinței religioase, actele lor nu merită să poarte numele de martiriu. Martiriu înseamnă a-ți da viața, nu a lua viața celorlalți. Adevăratul sacrificiu de sine se face pentru a-i proteja pe ceilalți de suferință, pentru a-i face fericiți. Orice act care implică uciderea celorlalți este condamnabil și pur distructiv.

A venit vremea pentru ca omenirea să fie unită și să pună capăt terorismului. Problema este cum poate fi realizat acest lucru? Ar putea forța militară servi acestui scop? Nu mai degrabă aceasta va provoca și mai multă ură?

Chiar dacă – de dragul argumentării – „dușmanul” nemijlocit ar fi înfrânt, ar putea acest lucru să aducă

adevărata pace? Ura îndelungată ar pătrunde mai adânc, făcând imposibilă orice predicție a următoarei sale izbucniri. Lumea noastră ar deveni și mai frământată de tot mai multă teamă și neliniște.

Aici îmi vine în memorie înțelepciunea simplă a unei fabule a lui Esop, „Vântul de la miază-noapte și soarele”. Vântul de la miază-noapte încerca să facă un călător să-și scoată haina, atacându-l cu rafale înghețate, dar cu cât se străduia mai mult Vântul de la miază-noapte, cu atât călătorul își strângea mai mult haina.

Pacea care este întemeiată pe suprimarea prin forță a vocii oamenilor și a îngrijorării acestora, este o pace moartă – o pace mormântală. Cu siguranță aceasta nu este pacea după care tânjește umanitatea.

Violență versus nonviolență: lupta secolului XXI

Îmi amintesc despre un episod relatat de Lev Tolstoi într-o scrisoare pe care a scris-o cu două luni înainte să moară. Scrisoarea datată 7 septembrie 1910 era adresată lui Mahatma Gandhi.

Episodul era ceva în felul următor: s-a dat un test pe tema religiei într-o anumită școală de fete din Moscova. Un episcop s-a prezentat la școală și a întrebat fetele despre cele Zece Porunci. Când a ajuns la porunca „Să nu ucizi,” episcopul a întrebat: „Interzice Dumnezeu să ucizi indiferent de împrejurări?”

Fiecare fată în parte a răspuns așa cum a fost învățată. „Nu”, au spus ele, „nu indiferent de împrejurare. Putem să ucidem în război sau ca pedeapsă legală”.

„Da, așa este! Ați răspuns corect!”, a spus episcopul.

Atunci una dintre fete care se înroșise de indignare a vorbit: „E rău să ucizi, indiferent de circumstanță!”

Episcopul s-a supărat și și-a desfășurat întreaga sa abilitate retorică ca să o convingă pe fată că acestea erau excepții de la porunca să nu ucizi, dar fără nici un folos: „Nu,” a

răspuns ea ferm. „Să ucizi este un păcat indiferent de împrejurare. Așa este scris în Vechiul Testament. Mai mult, Iisus nu numai că ne-a interzis să ucidem, dar ne-a învățat că nu trebuie să facem rău aproapelui nostru”.

Înainte adevărului din afirmațiile fetei, autoritatea episcopului și abilitățile sale verbale n-au mai fost de niciun folos. În final, a tăcut. Fata, scrie Tolstoi cu evidentă satisfacție, s-a dovedit victorioasă.

Să dăm și mai multă valoare cuvintelor fetei – „Este rău să ucizi, fie și în război!” Și să le transmitem întregii lumi!

Secolul al XX-lea fost un secol al războiului în care sute de milioane de oameni au murit de moarte violentă. Am aflat ceva despre aceste tragedii groaznice? În noua epocă a secolului XXI, omenirea trebuie să fie ghidată de principiul imperativ că uciderea nu este niciodată acceptată sau justificată – în niciun caz. Dacă nu suntem conștienți de acest lucru și nu răspândim pe scară largă ideea că violența nu poate fi niciodată un mijloc prin care să îți susții credința, nu vom fi învățat nimic din lecțiile amare ale secolului al XX-lea.

Adevărata bătălie a secolului al XXI-lea nu se va da între civilizații și nici între religii. Se va da între violență și nonviolență. Între barbarie și civilizație în adevăratul sens al cuvântului.

Stingerea flăcărilor urii printr-un dialog susținut

În urmă cu mai bine de o jumătate de secol, Gandhi a căutat să sfarme ciclul violenței și al răzbnării. Ce ne deosebește de adevăratele fiare, a spus el, este lupta continuă pentru auto-îmbunătățire morală. Umanitatea se află la răscruce și noi trebuie să facem o alegere, a afirmat el, violența (legea junglei) sau nonviolența (legea umanității).

Lumea de astăzi, în fapt, are o ocazie extraordinară și fără precedent. Avem șansa să deschidem o nouă pagină în istoria omenirii.

Acum este timpul să facem următoarea declarație:

Privim atacurile teroriste ca pe un atentat la legea umanității. Din acest motiv refuzăm să urmărim legea junglei pe care se întemeiază atacurile. Ne declarăm hotărârea să găsim o soluție nu prin mijloace militare, ci printr-un dialog extins. Decât să alimentăm flăcările urii, preferăm să le domolim printr-un „dialog susținut” care va îmbogăți și va fi benefic pentru umanitate.

Acesta este cel mai bun și singurul mijloc pentru a ne asigura că astfel de orori nu se vor mai repeta niciodată, iar noi credem că aceasta este cea mai potrivită cale să onorăm memoria aceluia care și-au pierdut viața în atentate.

O astfel de declarație, pusă în acțiune, va fi cu siguranță întâmpinată cu o mare admirație de viitorii istorici.

Un mare bine poate să ia naștere dintr-un mare rău. Dar asta nu se va întâmpla de la sine. Curajul este întotdeauna necesar pentru a preschimba răul în bine. Acum este timpul pentru ca fiecare dintre noi să își facă curaj, curajul nonviolentei, curajul dialogului, curajul să asculte ceea ce ar prefera să nu audă, curajul să-și reprime dorința de răzbnare și să se lase condus de rațiune.

Pacea ia naștere din bunăvoința de a asculta

În convorbirile cu doamna Veena Sikri, director general al Consiliului Indian pentru Relații Culturale¹ am discutat despre filosofia indiană și tradiția nonviolentei. Iar eu i-am vorbit despre dorința mea de a aduce lumina Indiei, cu moștenirea sa spirituală enormă, poporului japonez. Această dorință s-a realizat în cele din urmă în forma unei expoziții intitulate „Regele Ashoka, Mahatma Gandhi și Nehru – Atingerea vindecătoare” care a avut loc în Japonia, în 1994.

Regele Ashoka a fost un monarh înțelept și virtuos din India antică (cu aproximativ trei secole î.C.). După ce a fost

¹ Indian Council for Cultural Relations (ICCR).

martor direct al cruntelor realități ale războiului, el s-a convertit la budism, hotărându-se să-și întemeieze domnia nu pe forța militară, ci pe Dharma, principiile budismului. Atunci când Gandhi a fost întrebat dacă era posibilă existența unui stat nonviolent, el a spus că este posibilă. A dat ca exemplu domnia lui Ashoka și a afirmat că este posibil să re-creăm realizările regelui antic.

Jawaharlal Nehru, primul prim-ministru al Indiei independente, a fost ucenicul nemijlocit al lui Gandhi. Când a vizitat Japonia în 1957, el și-a exprimat profunda îngrijorare față de violențele care escaladau lumea. Într-unul din discursurile sale, el a declarat că singurul răspuns cu adevărat efectiv împotriva bombei cu hidrogen nu consta într-o bombă care să fie și mai distrugătoare decât aceasta, ci într-o „bombă” spirituală plină de compasiune. Aceasta s-a întâmplat la o lună după ce Josei Toda, cel de-al doilea președinte al Soka Gakkai, și-a făcut publice declarațiile prin care cerea interzicerea armelor nucleare.

Unii dintre japonezii implicați în pregătirea expoziției „Regele Ashoka, Mahatma Gandhi și Nehru” au avut dificultăți la început în aprecierea temei „atingerea vindecătoare” propuse de partenerii noștri indieni. Aceasta s-ar putea să fi fost parțial din cauză că „vindecător” în sensul său larg nu era un termen familiar în Japonia, cum a devenit după aceea. Dar nicio temă nu pătrunde mai profund în însăși inima nonviolentei. Fiindcă violența se naște dintr-un spirit rănit: un spirit consumat și mutilat de focul aroganței; un spirit biciuit și înghețat de frustrarea neputinței; un spirit ars și cu o sete de nestins al găsirii sensului vieții; un spirit închistat de sentimentul inferiorității. Furia care rezultă din respectul de sine rănit, din umilire, erupe ca violență. O cultură a violentei care se desfășoară să-i supună pe ceilalți, strivindu-i, se răspândește în societate, adesea amplificată de mijloacele de informare în masă.

Liderul american al drepturilor civile, dr. Martin Luther King jr., a fost adept al filosofiei lui Gandhi. El a declarat că

o persoană al cărei spirit este frământat nu poate practica cu adevărat nonviolenta. Am sperat ca lumina Indiei – țară cunoscută în Orient din vremuri străvechi drept „tărâmul luminii de lună” – va ajuta la răspândirea spiritului păcii, asemenea razelor reci ale lunii care aduc alinarea în urma căldurii devastatoare a zilei. Smerenia se naște dintr-o inimă vindecată și plină de pace; din smerenie se naște bunăvoința de a-i asculta pe ceilalți; iar din bunăvoința de a-i asculta pe ceilalți se naște înțelegerea și din înțelegerea reciprocă se naște o societate pașnică.

Nonviolenta este cea mai înaltă formă a smereniei; este curajul suprem. Prim-ministrul Nehru a afirmat că esența învățăturilor lui Gandhi este lipsa oricărei temeri. Mahatma ne-a învățat că „acei ce sunt puternici nu se răzbuună niciodată” și că dialogul poate fi angajat numai de cei curajoși.